

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Skagerak Kraft AS
Postboks 80
3901 PORSGRUNN

Vår dato: **28 JAN 2014**

Vår ref.: NVE 201305412-16 kv/swj

Arkiv: 312 / 017.Z

Deres dato: 26.08.2013

Deres ref.:

Saksbehandler:

Stein Wisthus Johansen

Skagerak Kraft AS – Søknad om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Tokemagasinet i Kragerøvassdraget i Drangedal, Kragerø og Bamble kommuner i Telemark

NVE gir tillatelse til at Skagerak Kraft AS kan avvike fra manøvreringsreglementet for Tokemagasinet i perioden 1. mai til 1. oktober 2014. I denne perioden kan Tokemagasinet tappes ned til kote 58,1 fram til 1. juni for deretter å fylles opp til HRV. Magasinet kan deretter tappes ned igjen til kote 58,1 og følge tilsvarende oppfylling til HRV (flere ganger) bestemt av tilsiget i den angitte perioden. Pålagt minstevannføring på 4 m³/s kan reduseres til nødvendig nivå i tiden 1. juni til 15. august, dvs. tidsperioden det tar å ferdigstille ny portal og revisjonstengsel ved dam Langfoss. Elva kan tappes ned oppstrøms og nedstrøms Langfoss kraftverk. Tillatelsen gis på vedlagte vilkår og kriteriene i vannressursloven § 25 er oppfylt.

Vi viser til deres søknad av 26.08.2013 om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Tokemagasinet gitt ved Kgl. res. 2. februar 2001.

Om søknaden

NVE har mottatt følgende søknad fra Skagerak Kraft AS datert 26.08.2013:

"TOKEMAGASINET. KRAGERØVASSDRAGET SØKNAD OM DISPANSASJON FRA MANØVRERINGSREGLEMENTET

I forbindelse med et krevende tiltak nedstrøms Toke-magasinet søker Skagerak Kraft om dispensasjon fra gjeldende reglement for perioden 1. mai til 1. oktober 2014. Det søkes om:

- 1. Senke vannstanden 75 cm lavere enn laveste sommervannstand, ned til kote 58,1. Nedtappingen vil skje fram til ca 1. juni og om nødvendig tilsvarende nedtappinger senere på sommeren slik som illustrert i vedlagte persentiler.*
- 2. Benytte flomdempningsmagasinet uavhengig av økende eller synkende tilsig.*
- 3. Unnlate å tappe minstevannføring på 4 m³/sek.*
- 4. Nedtapping av elva oppstrøms og nedstrøms Langfos kraftverk.*

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Bakgrunn for søknaden er å kunne gjennomføre utskifting av flomluker ved Langfos Kraftverk hvor lukene er montert i en omløpstunnel uten tilgang / revisjonstengsel. Det er ikke andre tappendemuligheter på stedet. Det betraktes nær umulig å gjennomføre arbeidene som dykkerarbeider dersom en skal ivareta sikkerheten i vassdraget.

Konsekvenser:

1. Å kunne tappe ned magasinet 75 cm lavere enn gjeldende sommervannstand har vært vurdert og diskutert over lang tid mellom grunneiere og regulant. Det ligger en søknad hos NVE hvor det søkes om en endring i reglementet med 75 cm lavere sommervannstand enn dagens reglement. Vedlagt søknaden som er omforent med Kragerøvassdragets Grunneierlag ligger oppsummert negative og positive konsekvenser. Dette vil være en anledning til å "prøve" ut en sommer med lavere sommervanngrense.

Den lave vannstanden vil imidlertid være kortvarig da det også søkes om å unnlate tapping fra magasinet under anleggsperioden. Vedlagte persentiler viser sannsynlige vannstander gjennom anleggsperioden.

Konsekvensene vurderes som følger:

- "Tokedølen 2" kan få noen begrensninger ved anløpssteder
- Enkelte lang-grunne steder kan få midlertidige problemer med brygge / båt løsninger
- Flere synlige skjær og grunner. Disse er i hovedsak merket.
- Positivt med lengre sandstrender i badesesongen.
- Fiske og friluftsliv vil ikke få nevneverdige negative ulemper.
- Fisk og vegetasjon vil ikke påvirkes av omsøkt nedtapping.

2. Dagens reglement tillater bruk av flomdempningsmagasinet i flomsituasjoner. Det foreligger restriksjoner da vannstanden skal være synkende ved avtagende tilsig. Dispensasjonssøknaden innebærer at flomdempningsmagasinet kan benyttes fritt uavhengig av nedbørs- og tilsigsforhold.

Konsekvenser:

- Vannstanden vil kunne ligge i flomdempningssonen lenger enn normalt og vil i korte perioder kunne medvirke til økt erosjon.
- Badestrender ikke synlige / tilgjengelige i korte perioder.

3. Pålagt minstevannføring vil det ikke være mulig å håndtere under anleggsperioden. I påfølgende kapittel vil tiltaket beskrives og kompleksiteten tilsier at det vil være nær umulig å avlede / håndtere vannføringer over noen hundre liter i sek.

Nedstrøms Dalsfos vil det i varierende grad være lokalt tilsig. Tilsiget fanges opp i fangdam liggende ca 400 m oppstrøms anleggstedet. Fangdammen tilrettelegges for lokal tapping om natten og stengning i arbeidstiden.

Strekningen Dalsfos - Langfos er tilnærmet en sammenhengende vannstreng. Et lokalt parti oppstrøms Tveitereidfos ligger et stryk med høydeforskjell ca 1,1 m over et strekk på 250 m. For å opprettholde en viss vannføring i stryket kan det i lengre tørkeperioder (uten lokalt tilsig) tappes opp til ca 0,5 m³/sek som fanges opp ovenfor fangdammen og slippes videre nedstrøms Langfos om natten. For øvrig er vannstrengen brutt av kraftverket i Tveitereidfos. Undervann Tveitereidfos vil være overvann på fangdam oppstrøms anleggstedet.

Konsekvenser:

- Oppstrøms fangdam: (opp til Tveitereidfos) Noe døgnvariasjon på vannstand. Sammenhengende vannstreng. Ingen konsekvens for det biologiske mangfold.

- *Tveitereidfos – Dalsfos: Sammenhengende vann, ingen konsekvens for biologisk mangfold. Unntak er et lokalt stryk som i perioder får minimal vannføring.*
- *Nedstrøms fangdam: Gjenværende vannstreng i bunn i de nedtappende områdene. Vanntilførsel hver natt. Liten / ingen konsekvens for biologisk mangfold.*
- *Vafos Bruk benytter produksjonsvann. Tilpasses med lokale avtaler.*

4. *Tunellen ligger 12 m under overvann og 5 m under undervann Langfos. Det er nødvendig å tappe ned for adkomst til tunnel. Strekningen oppstrøms til fangdam er ca 400 m og nedstrøms til Vafos kraftverk ca 500 m. Det vil være tilnærmet ingen vannføring i arbeidstiden. Om natten vil det være antatt 2-3 m³/sek for å senke vannstanden oppstrøms fangdam. Det vil være en vannstreng i dypålen i nedtappingsperioden. Nedstrøms Langfos har vært nedtappet en rekke ganger. Ved ombygging på Vafos: Flomavledning 1997, 1998 og senere ved bygging av nytt kraftverk 2006-08.*

Oppstrøms har vi ingen sikre data som bekrefter nedtapping etter byggeperioden.

Tiltaket: *Ved Langfos avledes flom dels som overløp og dels gjennom flomtunnel med 2 stk. glideluker på vestsiden. Kapasitet på lukene er 2 x 75 m³/sek. Lukene ble montert i 1955 og har siden ikke hatt vedlikehold. Siste forsøk på inspeksjon var i 1985. Lukene har store lekkasjer og oppfattes å være i dårlig forfatning.*

I frykt for at lukene skal havarere (forkiling / brekkasje) arbeider SK med forberedelser til å skifte ut lukene 3. kvartal 2014. Tiltaket krever nedtappet overvann og undervann da eneste adkomst er gjennom flomtunnelen. Også utløpet ligger dykket. Det er ikke veiforbindelse til lukehuset / denne siden av elven. Det planlegges å bygge en midlertidig fangdam ca 4-500 m oppstrøms dammen for å opprettholde normalt vannspeil opp til neste dam ved Tveitereidfos. Entreprenør må etablere en flytende flåte med nødvendig utstyr og hjelpemateriell som slepes ned til tunnelåpning før vannet senkes gjennom flomtunnel.

Siden det kun er gjennom tunnelen det uregulerte tilsiget kan slippes må det etableres et nytt revisjonstengsel i tunnelåpningen. Det projekteres en ny portal rundt åpningen med føringer for isetting av stengsel. Dette er en krevende konstruksjon både faglig og tidsmessig. Det planlegges å arbeide 2 skift og slippe vann gjennom tunnelen om natten. Først når portal og revisjonstengsel er etablert kan arbeidene med lukene starte. Vannstanden oppstrøms kan da heves ca 6 m slik at tilsig / minstevannføring kan slippes gjennom turbin. Undervann må fortsatt være nedtappet for å opprettholde adkomst inn i tunnelen samt montere luketerskel / -føringer. Det etableres bruløsning nedstrøms for å slippe forbi mindre vannføringer.

Den mest kritiske perioden er etableringen av revisjonstengsel. Arbeidene her pågår i selve vannveien og en svært begrenset vannføring er nødvendig. Det er derfor viktig og nødvendig å ha størst mulig fribord i Toke slik at nedbøren kan holdes tilbake i magasinet. Når magasinet er fylt opp må arbeidene være "avsluttet" slik at konstruksjonen tåler en flomvannføring gjennom portal / tunnel. Det påregnes min. en magasintapping mens arbeidene med portal pågår, alt avhengig av nedbørsforholdene. Det er sannsynlig en gitt milepel i konstruksjonen som vil være styrende når magasinet tappes ned, og ikke nødvendigvis HRV.

Fangdam oppstrøms bygges for å kunne tåle betydelig overløp m.h.t. slik magasintapping.

Engangsjobb: *Ved etablering av portal for revisjonstengsel vil man i fremtiden kunne sette revisjonstengsel og inspisere / utbedre konstruksjonene inne i tunnelen. Stengselet påregnes utført slik at det kan monteres med dykker.*

Tidspunkt: *Det er vurdert flere tidsperioder for gjennomføring av tiltaket, sett i lys av de ulemper 3. person blir påført. Vintermånedene er vurdert m.h.t. lavest tilsig / vannføring. En*

gjennomføring i kulde og snø vil medføre ytterligere utfordringer og vesentlig lengre tidsforbruk. Oppvarming av tunnel / betongarbeider krever betydelig økning av rigg og løpende leveranse av diesel til en veiløs flytende riggplass. En nogen lunde "sikker" periode kan være januar – mars. Dette er en begrenset periode som synes for kort. Hvis ikke tiltaket er avsluttet innen påske (1. april) vil det normalt være betydelig flom som kan rasere fangdam og uferdige konstruksjoner. Høstperioden er normalt preget av stor vannføring og det er lite sannsynlig at en oppstart før jul er mulig.

Tiltaket er svært krevende og kompleks med mange ukjente parametre. Hovedutfordringen er naturlig nok vannføringen. SK har skrevet kontrakt med hovedentreprenør og lukeleverandør. Utskifting av lukene kan ikke gjennomføres uten nedtapping. For å sikre en vellykket gjennomføring er fleksibilitet i magasinet helt nødvendig. Et nei til dispensasjon innebærer at tiltaket utsettes på ubestemt tid. Dette er uheldig m.h.t. risikoen for ukontrollert nedtapping ved et lukehavari."

Skagerak Kraft AS sendte en tilsvarende søknad (28.02.2013) om å fravike manøvreringsreglementet for Tokemagasinet i 2013. Denne søknaden ble avslått av NVE i brev av 14.05.2013 av hensyn til de allmenne interesser som ville bli negativt berørt. Skagerak Kraft ble samtidig anmodet om å sende inn en ny søknad med tanke på gjennomføring av tiltaket i 2014 etter en nærmere dialog med brukerinteressene rundt Tokemagasinet.

Høring

Søknaden er kunngjort i avisene Drangedalsposten, KV Kragerø Blad Vestmar, Telemarksavisa og Varden og lagt ut til offentlig ettersyn på berørte kommuners nettsider og NVEs nettsider. I tillegg har søknaden vært sendt for uttalelse til berørte kommuner, fylkesmannen, grunneierlaget og båtforeningen i området som uttalte seg til den forrige søknaden. Høringsperioden var ca 8 uker med frist 15. november 2013. Både Drangedal kommune og Kragerøvassdragets Grunneierlag fikk utsatt høringsfrist. NVE har mottatt følgende uttalelser til saken:

Bamble kommune uttaler i e-post av 03.10.2013:

"Bamble kommune blir berørt av dette i Rørholtfjorden. Vi påregner at våre nabokommuner kommer med utfyllende kommentarer, herunder i forhold til Vanndirektivarbeidene. Vi har forståelse for tiltaket opp mot vedlikeholdsarbeider. Det er kommunisert med grunneierrepresentant Dalene om varslet. Vi vil likevel anmode om at en forsøker å gjennomføre tiltaket tidligst mulig i perioden da en antar at det vil berøre allmenne-interesser minst."

Kragerø kommune uttaler i brev av 04.11.2013:

"Kragerø kommune anbefaler at det gis dispensasjon fra manøvreringsreglementet fra 1.5. til 1.10.2014 under følgende forutsetninger:

Negative forhold for enkelte brukerinteresser i vassdraget bør i størst mulig grad begrenses og gjøres kjent for allmennheten. Det må sørges for at planter og dyr ikke blir permanent skadelidende av tiltaket, men finner tilbake til det biologiske mangfoldet som har etablert seg i vassdraget. Det henvises for øvrig til arbeidet med EUs vanndirektiv, der målet er et godt økologisk potensial i regulerte vassdrag."

Drangedal kommune uttaler i e-post av 19.11.2013:

"Drangedal kommune anbefaler at NVE under gitte vilkår imøtekommer Skagerak Krafts søknad om dispensasjon fra gjeldende manøvreringsreglement for perioden 1. mai til 1. oktober 2014. Det er av vesentlig betydning at tredje parts interesse ivaretas på en god måte ved å ha klare avtaler for gjennomføring av regulering og kompensasjon for eventuelle ekstra påførte kostnader og/eller inntektstap. Tredjepart vil i første rekke være turist/båttrafikk, representert ved Tokedølen II og annen næringsvirksomhet som f.eks. storrusefiske.

Anbefalingen bygger på følgende vilkår:

- 1 Skagerak Kraft varsler Tokedølen II ukentlig eller hyppigere ved behov. Varslingen skal inneholde; Vannstand og endring, når flomdempingsnivået for tapping ventes å nåes, Tid for uttapping, tid for ferdig tapping.*
- 2 Tokedølen II varsler Skagerak Kraft ukentlig eller hyppigere ved behov. Varslingen skal inneholde; Bestilte turer, tid for seilinger.*
- 3 Skagerak Kraft gir Tokedølen II kompensasjon for tapte inntekter ved kansellering av turer som er bestilt senest 2 uker før kansellering. Kompensasjon settes til kr 5000,- pr kansellerte tur.*
- 4 Skagerak Kraft plasserer en flytebrygge ved Merkebekk for sommeren 2014.*
- 5 Skagerak Kraft annonserer Tokereguleringen på hensiktsmessig måte.*
- 6 Skagerak Kraft gjennomfører regulering med tanke på minst mulig skade for storrusefiske og andre bruksinteresser ved og på Toke. Eventuelle påviste kostnader /tap av inntekter som følge av avvik fra manøvreringsreglementet blir erstatta fra Skagerak Kraft"*

Eikenes hyttegrendforening uttaler i e-post av 20.10.2013:

"Eikenes hyttegrendforening anbefaler NVE å avslå søknaden fra Skagerak Kraft AS om å fravike manøvreringsreglementet for Toke-magasinet i perioden 1. mai til 1. oktober 2014. Dette er foreningens begrunnelse for å anbefale avslag:

- Eikenes hyttegrendforening har kjøpt og driver en brygge med 24 båtplasser. Hvis vannstanden i Toke senkes til 75 cm under laveste sommervannstand, vil den ikke kunne brukes og må flyttes - noe som vil medføre betydelige kostnader*
- En vannstand 75 cm under laveste sommervannstand vil redusere kvaliteten på Eikenes som rekreasjons- og feriested sommeren 2014 betydelig. Området har ikke naturlige sandstrender (vi har anlagt en sandstrand i samarbeid med grunneier), og badeliv vil begrenses når man må trække gjennom søle og dyann for å komme ut i vannet. Estetisk vil også området bli mindre tiltalende.*
- Det biologiske mangfoldet i vassdraget kan trues ved å unnlate å tappe minstevannføring ut av Toke*
- Det finnes realistiske og økonomisk akseptable alternativer for å skifte flomlukene ved Langfoss: Bruke vinterhalvåret, da det er lav vannstand, eller bruke dykkere"*

Drangedal Båtforening, Toke Vel, Tokedølen AS uttaler i e-post av 14.11.2013:

"Drangedal Båtforening og Tokedølen AS er i utgangspunktet negativ til at Skagerak Kraft gis dispensasjon fra gjeldende reguleringsreglement for perioden 1. mai til 1. oktober 2014.

Denne perioden er den tiden i året som Tokedølen II er godkjent til å drive passasjertrafikk ref. Forskrift om fartsområder For-1981-11-04-3703, fartsområde 1 § 7 "Fart på innsjøer og elver" og er således den perioden i året vi kan frakte passasjerer mot vederlag.

Vi har ikke muligheten for å kompensere for tap ved å trafikkere utenom denne perioden.

Nå har Tokedølen AS/ Drangedal båtforening deltatt i forhandlingsmøte sammen med SK og Kragerøvassdragets Grunneierlag om muligheten for å akseptere at dispensasjon gis under visse vilkår.

Disse vilkår er beskrevet i høringssvaret fra Drangedal kommune og med denne bakgrunn anbefales det at SK gis dispensasjon for å gjennomføre tiltaket”

Kragerøvassdragets Grunneierlag uttaler i brev av 21.11.2013:

”Mangel på informasjon og samarbeid med berørte interesser i området.

I forbindelse med behandling av endring av Dalsfosdammen i Kragerø bygningsråd ble Skagerak Kraft A/S pålagt å bevare utseendet på dammen, bygge oppgangsinnetning for laks og i tillegg samarbeide med grunneierne. Vi har heller ikke i år fått noen henvendelse fra regulanten om hvordan sommervannstanden kan være for ikke å by på problemer, før denne høringsrunden, riktignok i god tid før sommeren i år.

Det burde være holdninger for initiativ til samarbeid og involvering av berørte parter som grunneierlaget, båtforeningen, turistbåten og den øvrige allmennheten i en slik prosess. Kragerøvassdragets Grunneierlag har imidlertid selv tatt initiativ til møte med regulant og turistbåt for å få til en ordening levelig for alle parter. Og det har vi fått til og håper at NVE tar avtalen med i sin tekst til regulanten slik at den kan utgjøre rammebetingelser for det omsøkte avviket fra manøvreringsreglementet for omsøkt periode.

Vannstand i Toke. Drikkevann, miljø og fisk.

Langs Toke er det mange oppsittere som fortsatt henter vann fra innsjøen. Den moderate nedtapping som er omsøkt vil neppe få uheldig virkning for drikkevannsforsyning. Nedtappingen på maks 2,25 m er neppe kritisk for fisk i Toke.

Vannføring nedstrøms Dalsfoss. Drikkevann og miljø.

Nedstrøms Dalsfoss er det en del drikkevannsforsyninger som ikke må være skadelidende. Vafoss bruks behov reguleres m. egen avtale, men det kan være noe avrenning fra tømmerlager og lignende så det er ønskelig med noe vannutveksling hele sommeren i alle fall nattetid.

Regulering av Tveitereidvann og Tyvand.

Ulempene ved reguleringsforslaget er bagatellmessige i forhold til de varige fordelene som dette området har fått i forbindelse med flomsikringen som følger med utvidelsen av Solumkreppa. Her er ingen ulemper av betydning.

Reguleringssituasjonen på Dalsfoss.

Vi har fra reguleringssjef Einar Tafford fått opplyst at det ikke skal tappes mer enn maks 150 m³/s. Og at denne verdien ikke vil overskrides av hensyn til midlertidig fangdams stabilitet ved anleggsstedet på Langfoss. Han har også godtatt å betydelig redusere (halvere) uttapping ved siste 0,5 m av hensyn til turistbåten Tokedølen II's sikkerhet ved passering av Straumestrømmen for bestilte turer som han er varslet om på forhånd og at redusert tapping iverksettes min 6 timer før planlagt passering av Straumestrømmen.

Hensyn til nystartet næringsvirksomhet turistbåten Tokedølen II i Toke.

Kragerøvassdragets Grunneierlag vil henstille sterkt til NVE å gi Skagerak Kraft A/S rammevilkår som sikrer turistbåten Tokedølen II en mest mulig uforstyrret sesong i sommer. Turistbåten er viktig for næringsutvikling basert på turisme i området.

For å sikre turistbåten Tokedølen II en mest mulig "uforstyrret" sommertrafikk på Toke inviterte vi regulant og turistbåtkaptein til megling. Vi var også oppfordret til dette fra Kragerø kommune.

Samtaler og megling mellom Skagerak Kraft v. Einar Tafford, Tokedølen II v. Jens Rudlang og Kragerøvassdragets Grunneierlag v. Leif Grønstad på Tveitereidfoss kraftverk mandag 4. november er referert her:

Bakgrunnen var søknad om avvik fra manøvreringsreglementet fra Skagerak Kraft til NVE begrunnet med behov for utskifting av flomluke for Langfoss dam. Luka er i forkant av en tunell under Langfoss dam og utgjør flomreguleringsmuligheten ved denne dammen. Flom over dette løpets kapasitet renner over dammen. Luka ligger dypt og utilgjengelig til. Under nivå for turbininntak. Drenering må skje gjennom samme tunnellop. Det er ikke flomluke i selve dammen. Skagerak Kraft vil bygge en midlertidig fangdam noen hundre meter lenger opp i Solumskreppa og bruke denne for å stoppe tilsig fra nedstrøms Dalsfoss. Med kontrollert nedtapping på nattid. Tveitereidvann og Tyvann vil være lokale akkumuleringsmagasin i reparasjonsperioden. Oppstrøms Dalsfoss vil Tokemagasinet være reguleringsbasseng for å hindre at vannføringen kommer til anleggsstedet. Reguleringen av Toke er foreslått i Skageraks søknad til NVE. Som også er sendt til berørte kommuner.

Kragerøvassdragets Grunneierlag er ikke glad for denne reguleringen men det er i vår interesse at innretningene til kraftproduksjon og vannregulering er i orden. Vi har forståelse for at dette arbeidet er best å gjøre i årstid som har menneskelig temperatur og lite nedbør. Vi er denne gangen varslet i forholdsvis god tid i motsetning til i fjor. Vi forstår at arbeidet må gjøres. Skagerak Kraft hevder det ikke er alternative metoder slik de lokale forhold er ved Langfoss dam. Våre medlemmer er veldig glade for at vi har fått turistbåt Tokedølen II i virksomhet på Toke. Det er viktig for oss at den ekstraordinære reguleringen av Toke ikke er til ulempe og skade for Tokedølen IIs drift og sikkerhet. Det er viktig at Tokedølen IIs omdømme ikke blir skadelidende med framtidig inntektstap som mulig følge.

Nedenfor refererte forhandlinger hadde dette som mål å sikre Tokedølen II trygge og forutsigelige rammebetingelser for sin virksomhet sommeren 2014.

Tokedølen II s seilingsmuligheter.

Søknaden viser omsøkt reguleringshøyde $60,35\text{m} - 58,10\text{m} = 2,25\text{m}$

Toke har areal 33 km^2 .

Regulert omsøkt volum = 74 millioner m^3

Uttapping over 7 døgn som vist i søknaden fra Skagerak Kraft gir $122\text{ m}^3/\text{s}$. Tafford orienterte om at han ikke ville overskride $150\text{ m}^3/\text{s}$ forbi midlertidig fangdam oppstrøms anleggsstedet av hensyn til fangdammens stabilitet. Dette er en moderat uttapping.

Det eneste sted det er muligheter for vannhastigheter som kan ha påvirkning for Tokedølen IIs drift er under passering av Straumestømmen.

Ved bistand fra Drangedal kommune har vi vurdert minste bredde av Straumestømmen til 40m. Og i samarbeid med kaptein Jens Rudland anslått dybden til minst 4m.

Ved Straumestømmen renner øvre Toke ned i nedre Toke. Sammen med Drangedal kommune har vi anslått arealforholdet mellom øvre og nedre Toke basert på visuelt inntrykk av størrelsesforholdet på kart til: 1/3 av Toke er øvre Toke og 2/3 er nedre Toke inkludert Rørholtfjorden. 1/3 av uttappingsvolumet vil passere Straumestømmen.

Antatt vannhastighet i Straumestømmen: $122/3\text{ [m}^3/\text{s}] / A\text{-Straumestømmen} = 122/3(40 \times 4) = 0,25\text{ [m}^3/\text{s}]$. Dette tilsvarer $\frac{1}{2}$ knops fart. Tokedølen II har lett 8 knops fart. Tokedølen kan

håndtere denne strømningshastigheten iflg Rudlaug. Det ble avtalt å utføre prøvetapping 150 m³/s med prøvekjøring med tom båt i Straumestømmen i mai.

Vi er litt usikre om strømforhold når nedtapping nærmer seg nedre grense fra kote 59. Tafford lovet for forhåndsbestilte turer som han var blitt informert om å halvere uttappingshastigheten fra 6 timer før planlagt passering av Straumestømmen.

Gjensidig varsling Skagerak Kraft v. Einar Tafford og Tokedølen II v. Jens Rudland:

Eininghet om at de måtte vite om hverandres planer.

Skagerak Kraft varsler Tokedølen II ukentlig og hyppigere ved behov om:

- *Vannstand og endring Toke*
- *Når flomdempningsmagasinnivå for tapping ventes å nåes*
- *Tid for uttapping*
- *Tid for ferdig tapping*

Tokedølen II varsler Skagerak Kraft ukentlig eller hyppigere ved behov om:

- *Bestilte turer*
- *Tid for seilinger*

Skagerak Kraft holder Tokedølen II skadefri for økonomisk tap grunnet uttapping:

Dersom det må kanselleres bestilte turer med kr. 5000 pr kansellert tur.

Tokedølen II har mange bestilte turer i juni og rundt st.Hans.

Skagerak Kraft plasserer en flytebrygge ved Merkebekk for sommeren.

Skagerak Kraft annonserer Tokereguleringen i sommer på god måte.

Yrkesfisker Stian Dukefoss holdes økonomisk tapsfri for ulemper sommeren 2014s

Tokeregulering gir.

Etter beste forstand: Leif Grønstad – Leder Kragerøvassdragets Grunneierlag. I gron@kebas.no lkgr@statoil.com

Av hensyn til orden og nøyaktighet legger vi til Skagerak Krafts AS tilbakemelding til dette referat:

Må innrømme at tilsendt referat ser annerledes ut enn om jeg skulle skrevet det!!

Det ble ikke nevnt eller foreslått hvem eller om det skulle skrives referat.

SK avsluttet møtet med å oppsummere og noterte følgende:

Flytebrygge Merkebekk: SK sjekker ut med entreprenør om mulig leie av flytebrygge og er positive til å løse dette.

"Tapte turer": SK sender bekreftelse til Rudlang om tilbud/bekreftelse på kompensasjon (kr. 5000 / tur) for et begrenset antall turer i forb. med nedtapping.

"Prøvekjøring" gjennom Straumen: SK varsler/tilrettelegger for mulig kjøring gjennom Straumen i forb. med oppfylling av Toke under snøsmeltingen. Dette styres av tilsigsforholdene inn i øvre Toke sammen med mulig lukemanøvrering.

Fiske: Grønstad kontakter Dukefos for å avklare når/hvilke problemer som oppstår. Om det gjelder de dagene det pågår nedtapping, om rusene ikke kan "parkeres" en liten uke når det varsles om nedtapping!

Info: SK informerer berørte (les: Rudlang, Dukefos) via mail når "kritisk" periode nærmer seg / planlegges. Arbeidene på anlegget vil følge oppdaterte ukeplaner. Utdrag av disse vil bli oversendt.

Bekrefter at maks. tapping ut fra Dalsfos vil være 150 m³/sek som medfører vannhastigheter som beregnet under møtet varierende mellom 0,5 – 1,0 knop. Store nedbørsmengder medfører større vannhastigheter enn dette under normale forhold.

Med hilsen

Einar Tafford

Overingeniør Bygg- og Vassdragsteknikk

Kragerøvassdragets Grunneierlag kommenterte dette slik:

Ellers er det god overensstemmelse mellom våre referater.

Dukefoss plasserer sine ruser med hensyn på denne reguleringen.

Det blir nok mulig med en test med tom båt. Om det er nødvendig med egen søknad til NVE om litt uttapping for å få dette gjort så vil vi naturligvis støtte en slik søknad.

Jeg vil anbefale partene å maile ukentlig for med det nevnte innhold som er korrekt i forhold til forhandlingene for å følge opp godt samarbeid.

Det er ikke nødvendig å legge noen begrensning på antall turer som eventuelt må avlyses på grunn av uttapping. Det er viktig for Rudlaug å gjennomføre turer – og han vil gjøre sitt beste for å gjøre dette på en behagelig og sikker måte. Han vil levere som lovet. Det er kun sannsynlig med et par nedtappinger a 7 dager og er neppe snakk om mer enn 2 turer på dagen så dette blir ikke stort beløp i anlegget. Det er urimelig at TokedølenII skal bli skadelidende.

Jeg har informert Drangedal kommune om at det er kommet i stand enighet mellom dere og oversendt referatet og det ligger ved innstillingen som blir lagt fram til politisk behandling snart.

Det later til å være stor enighet.

Med hilsen og ønske om god helg: Leif Grønstad

Brygge i Toke ved Merkebekk blir ubrukelig:

Innsjøen Toke har lang strandlinje. Brygga ved Merkebekk som turistbåten Tokedølen II trafikkerer blir ikke brukbar ved laveste vannstand. Vi henstiller til NVE å påvirke Skagerak Kraft til å sørge for en varig løsning med flytebrygge her for Tokedølen IIs bruk.

Sjøsetting av båter blir vanskeliggjort:

Sjøsetting av båter kan bli vanskelig. På Merkebekk, Finneid og Sannes må vannstanden opp til kote 59 før det er mulig å sette båt på Toke.

Brygga på Luggens går ikke å bruke til sjøsetting da erosjon har ødelagt bryggefundamentene. Vi mener situasjonen er til å leve med.

Sikkerheten ved båtbruk Toke:

En vil også bemerke at trafikken med småbåter har økt de seinere åra. Når Toke tappes ned vil farleden for småbåtene endres ved at ved vannstanden ved holmer og skjær blir lavere. Dette vil redusere sikkerheten for småbåttrafikken. Den omsøkte nedtapping avviker ikke så mye fra normale forhold og vil neppe redusere sikkerheten i vesentlig grad.

Næringsfiske og fiskeforbedrende tiltak i Toke:

Siden 2009 har det vært drevet næringsfiske med storruse i Toke. Samtidig med dette fisket er det tatt opp en stor mengde småfisk for å bedre kvaliteten på fisken. Dette fiske er det viktig

foregår kontinuerlig. Fisket begynner å vise resultater ved at kvaliteten på fisken nå bedres. Det omsøkte avvik fra reguleringsreglementet er til å leve med for Stian Dukefoss. Han vil plassere sine fangstinnretninger med den unormale regulering for øye men vil få mer tilsyn og pass av storrusene enn normalt.

Han har oversendt følgende uttale:

Så lenge Straume er farbar kan jeg vel egentlig ikke påberope meg noe direkte tap. 2,25 meter er på ingen måte dramatisk. Ekstra skade/ slitasje blir vanskelig å kvantifisere og her kan jeg til en viss grad tilpasse meg ved å unngå å plassere rusene på langgrunne steder i 2014 sesongen.. Men blir det mye regulering så blir det noen ekstra turer for å sjekke at rusene står ordentlig i de periodene hvor jeg har "pause/fri". Sånn for å kvantifisere noe, la oss si 5 ekstra turer a 65 bilkilometer og 10 liter båtbensin.

Vi ber om at NVE besørger at Stian Dukefoss kommer på samme informasjonsrutine som Tokedølen II og blir holdt økonomisk skadefri. Han vil passere Straumestrømmen og vil ha fordel av redusert tapping den siste halvmeter ned mot laveste vannstand. Som den øvrige allmennhet som ferdes i båt i Straumestrømmen.

Under henvisning til ovennevnte forhold anbefaler Kragerøvassdragets Grunneierlag Skagerak Kraft A/S søknad om midlertidig å fravike reguleringsreglementet i omsøkt periode, og ber NVE å bevirke at berørte holdes mest mulig skadefrie."

I tillegg har Tele-Tur AS henvendt seg til NVE i en e-post av 30.10.2013 med spørsmål om hva de bør ta hensyn til i en høringsuttalelse. Samtidig opplyses det om følgende forhold: "Tele-Tur AS er ansvarlig for kommunens turistinformasjon og salg av tjenester som hører under dette. Sommeren 2013 hadde Tokedølen II eksempelvis ca 1200 passasjerer, dette ga gode ringvirkninger for turistbedriftene i bygda. Vi har startet på en oppbygging av turistnæringen hvor vi har kommet godt i gang. Dette vil med en nedtapping bli satt flere år tilbake og vi må starte helt på nytt." NVE har i ettertid ikke mottatt noen egen høringsuttalelse fra Tele-Tur.

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

Skagerak Kraft planlegger å skifte ut flomlukene ved Langfoss dam 3. kvartal 2014. For å kunne utføre arbeidet er det nødvendig å tappe ned overvann / undervann ved dam Langfoss for å komme til lukene. Man er samtidig avhengig av å kunne jobbe under så liten vannføring som mulig i elva i perioder når deler av arbeidet skal utføres. På denne bakgrunn søkes det om å kunne fravike manøvreringsreglementet for Toke på flere områder for å kunne bruke Toke som en buffer for tilsig/nedbør i anleggsperioden. Det søkes i første omgang om å få tappe ned Toke 75 cm lavere enn laveste sommervannstand, ned til kote 58,1, fra 1. mai og fram til ca 1. juni og om nødvendig å kunne gjennomføre tilsvarende nedtappinger senere på sommeren dersom tilsiget gjør det nødvendig. Det søkes videre om å kunne benytte flomdempningsmagasinet uavhengig av økende eller synkende tilsig og å unnlate og tappe minstevannføring på 4 m³/s. Samtidig søkes det om å få tappe ned elva oppstrøms og nedstrøms Langfoss kraftverk.

1) Nedtapping av Toke-magasinet til kote 58,1

Skagerak Kraft har fremlagt en oppdatert plan for arbeidene samt en oversikt over mulige konsekvenser ved det omsøkte tiltaket. Arbeidsplanen er i tråd med tidligere innsendte plan fra våren 2013. Mulige negative konsekvenser er også mye de samme som ble fremlagt i tidligere søknad. Den viktigste forskjellen er den omsøkte nedtappingsplanen for Toke. Denne er endret fra opprinnelig å kunne få tappe ned tidlig til nivå 2,5 – 3,5 meter under HRV (kote 60,35) og ligge på maksimum kote 3 meter under HRV ved anleggstart. 3 meter under HRV tilsvarer kote 57,35. Det som det nå søkes om, er å få tappe ned til kote 58,1 ved anleggstart, deretter la tilsiget fylle sjøen opp til HRV for deretter å kunne tappe ned igjen til kote 58,1 og påfølgende ny oppfylling, dersom tilsiget som vil være væravhengig og ikke kan beregnes på forhånd, gjør dette nødvendig. Det søkes nå om et høyere nedre nedtappingsnivå; 2,25 meter under HRV eller 2,35 meter over LRV. Dette nivået tilsvarer nivået for ny nedre sommervannstand i Toke for perioden ca. 1 april - 1. september, som Skagerak Kraft har søkt OED om jmf. søknad av 05.03.2012, som en permanent endring av det nå gjeldende manøvreringsreglement fra 2001. Denne søknaden var på offentlig høring i perioden 25. april - 25. juli 2012.

Søknaden våren 2013 ble ikke kunngjort og ble bare sendt på begrenset høring med relativt kort frist til berørte kommuner, fylkesmannen, båtforeningen og grunneierlaget. Gjennom høringsuttalelsene ble det uttrykt stor misnøye med tidspunkt og omfang for nedtapping, samt hele prosessen i forkant. Søknaden for tiltak i 2014 fulgte prosedyren med offentlig kunngjøring og en lengre høringsfrist. NVE tolker høringsuttalelsene til at det gjennomgående er forståelse for at tiltaket med utskifting av flomluker ved Langfoss dam er nødvendig og at det praktiske arbeidet med gjennomføringen av tiltaket forutsetter at manøvreringsreglementet for Toke må fravikes på flere områder. Bare Eikenes hyttegrenndforening anbefaler NVE å avslå søknaden og alternativt ”*bruke vinterhalvåret, da det er lav vannstand, eller bruke dykkere*”. Resten av høringsinstansene synes å kunne anbefale at søknaden innvilges mot at det må settes vilkår som ivaretar tredje parts interesser på en god måte. NVE merker seg at Kragerøvassdragets Grunneierlag tok initiativ under høringsprosessen til et møte mellom grunneierlaget, Drangedal Båtforening, Tokedølen AS og Skagerak Kraft for å drøfte tiltakets konsekvenser og mulige avbøtende tiltak. Resultatet av møtet ble en liste med vilkår som grunneierlaget oversendte Drangedal kommune som innspill til politisk behandling i forhold til kommunens høringsuttalelse i saken. Dette medførte at Drangedal kommune uttalte seg positivt til Skagerak Krafts søknad under forutsetning av at følgende vilkår ble ivarettatt:

- 1 Skagerak Kraft varsler Tokedølen II ukentlig eller hyppigere ved behov. Varslingen skal inneholde; Vannstand og endring, når flomdempingsnivået for tapping ventes å nåes, Tid for uttapping, tid for ferdig tapping.*
- 2 Tokedølen II varsler Skagerak Kraft ukentlig eller hyppigere ved behov. Varslingen skal inneholde; Bestilte turer, tid for seilinger.*
- 3 Skagerak Kraft gir Tokedølen II kompensasjon for tapte inntekter ved kansellering av turer som er bestilt senest 2 uker før kansellering. Kompensasjon settes til kr 5000,- pr kansellerte tur.*
- 4 Skagerak Kraft plasserer en flytebrygge ved Merkebekk for sommeren 2014.*
- 5 Skagerak Kraft annonserer Tokereguleringen på hensiktsmessig måte.*
- 6 Skagerak Kraft gjennomfører regulering med tanke på minst mulig skade for storrusefiske og andre bruksinteresser ved og på Toke. Eventuelle påviste kostnader/ tap av inntekter som følge av avvik fra manøvreringsreglementet blir erstatta fra Skagerak Kraft.*

NVE vurderer et avvik fra dagens reglement med en senking 0,75 m under nåværende laveste sommervannstand, som betydelig mindre konfliktfullt enn det som ble omsøkt for sommeren 2013. Dette spesielt sett i lys av Skagerak Krafts foreliggende søknad fra 2012 om en permanent varig endring av dagens manøvreringsreglement i forhold til nivå på laveste sommervannstand, hvor foreslått sommervannstand er 0,75 m lavere enn dagens reglement tilsier. Teksten i det nye reglementsforslaget er et kompromiss mellom regulant og grunneierlaget etter flere års forhandlinger. Det kom ikke inn noen

vesentlige innvendinger under høringen av det nye reglementsforlaget i 2012. Behandlingen av denne søknaden ligger nå i NVE som skal avgi sin innstilling til OED som igjen skal fatte endelig vedtak i saken.

NVE ser samtidig at en senking ned til kote 58,1 til 1. juni og spesielt i kombinasjon med en påfølgende tørr sommer, kan medføre praktiske utfordringer i forhold til brukerinteresser i og rundt Tokemagasinet sommeren 2014. I tilfelle en tørr sommer kan man forvente at det vil gå en hel måned frem til ca. 1. juli før man er oppe på kote 58,85 som er dagens minste tillatte sommervannstand. I tilfelle en normal eller våt forsommer blir oppfyllingstiden til kote 58,85 betydelig kortere. I tilfelle en normal tilsigssommer, må man også påregne minst en nedtappingsperiode til i Toke midt på sommeren, mens det tilsvarende for en våt sommer må påregnes ytterligere to nedtappingsperioder i løpet av sommerperioden. Denne manøvreringen vil påvirke brukerinteressene og spesielt for turistbåten Tokedølen II, vil det være viktig til enhver tid å være oppdatert på tilsigsprognoser og planlagt manøvrering i forhold til vannstand i Toke. NVE er av den oppfatning at det er etablert en god kontakt mellom eierne av turistbåten og Skagerak Kraft og at man langt på vei har kommet frem til avtaler om gjensidig informasjonsutveksling for en kommende sommersesong. NVE mener likevel at god gjensidig kommunikasjon er så vidt viktig i forbindelse med gjennomføringen av omsøkte tiltak at informasjonsplikten naturlig hører hjemme i vilkårene for en eventuell tillatelse til avvik fra manøvreringsreglementet.

Av andre brukerinteresser er det i første rekke muligheter for næringsfiske, båtutsett, ilandstigning ved etablerte brygger, bademuligheter og estetiske forhold som periodevis kan bli negativt berørt ved den omsøkte manøvrering av Toke sommeren 2014. NVE er av den oppfatning at avbøtende tiltak i forhold til eventuelle negative virkninger på denne type brukerinteresser, til en viss grad kan tilpasses manøvreringen av Tokemagasinet dersom tilstrekkelig informasjon om planlagt manøvrering, samt tilsigsprognoser og deres innvirkning på den planlagte manøvreringen, blir gjort kjent i god tid på forhånd. Vilåret om god informasjon i forkant av en eventuell avvikende manøvrering blir dermed svært viktig å følge opp. NVE er også av den oppfatning at samfunnsnyttene ved at tiltaket om utskifting av flomlukene ved Langfoss blir gjennomført er større enn de eventuelle ulemper for allmenne og private brukerinteresser rundt Toke et avvik fra gjeldende manøvreringsreglement i sommersesongen 2014 vil kunne medføre.

Høringsuttalelsen fra Kragerøvassdragets Grunneierlag inneholder flere henstillinger til NVE om å sørge for tilfredsstillende rammevilkår for Tokedølen II i forhold til driften, samt økonomisk kompensasjon for turistbåten og yrkesfisker dersom de skulle lide økonomisk tap som følge av avvik i manøvreringen av Toke i sommersesongen 2014. Det er også en direkte henstilling om at NVE bør påvirke Skagerak Kraft til å sørge for en varig løsning med flytebrygge ved Merkebekk for Tokedølen IIs bruk. NVE ser på denne type henstillinger/ krav av mer privatrettslig karakter og passer således ikke inn som vilkår i forhold til en eventuell tillatelse til avvik fra reglementet. NVE merker seg forøvrig at det gjennom de siterte referater fra møtet mellom grunneierlaget, Tokedølen II og Skagerak Kraft langt på vei er lagt grunnlag for privatrettslige avtaler som omhandler nettopp temaene nevnt ovenfor og vil med dette oppfordre partene til at disse avtalene klargjøres ytterligere i forkant av at det omsøkte tiltaket eventuelt igangsettes.

2) Bruk av flomdempingsmagasinet

Ifølge manøvreringsreglementet skal flomdempningsmagasinet mellom kotene 60,35 (HRV) og 59,85 (HRV-0,5 m) i størst mulig grad forhindre at Toke overstiger HRV og det skal manøvreres slik at når vannstanden under flom har steget over nedre grense for flomdempningsmagasinet, skal magasin vannstanden ved avtagende tilløp senkes ned til denne grensen snarest mulig. Det søkes nå om å kunne benytte flomdempningsmagasinet uavhengig av økende eller synkende tilsig i tiltaksperioden, noe som vil medføre at vannstanden vil kunne ligge i flomdempingssonen lenger enn normalt og vil i korte

perioder kunne medvirke til økt erosjon. Badestrender vil også kunne bli lite synlig og tilgjengelig i kortere perioder.

Ingen av høringsinstansene har kommentarer til denne del av søknaden. NVE ser fordelene ved å kunne bruke flomdempningsmagasinet fritt i tiltaksperioden og at dette vil øke fleksibiliteten i manøvreringen av Toke for å ha kontroll på vannføringen forbi anleggsområdet ved Langfoss. Man kan forlenge perioden med oppsamling av tilsiget til Toke før man når HRV og er nødt til å starte en ny nedtapping mot kote 58,1. Samtidig vil vedvarende høy vannstand over kote 59,85 i perioder kunne være noe negativt for badelivet og erosjonsforhold, men positivt i forhold til vannspeil og estetikk. NVE vurderer konfliktnivået og eventuelle negative konsekvenser som følge av en fleksibel bruk av flomdempningsmagasinet, som svært lite for denne delen av det omsøkte avviket fra reglementet.

3) Unnlåte å slippe minste vannføring på 4 m³/s

I følge manøvreringsreglementet skal det slippes 4 m³/s ut av Toke hele året. Det søkes om å få unnlåte å slippe denne vannmengden over en periode for å kunne gjennomføre deler av anleggsarbeidene med utskifting av flomluker ved dam Langfoss. Det vil spesielt være viktig med så liten vannføring som mulig når arbeidene med å etablere ny portal og revisjonstengsel skal gjennomføres. I denne perioden vil man på dagtid holde tilbake alt vann i den midlertidige dammen som skal bygges ca 400 m oppstrøms dam Langfoss og slippe lokaltilsiget på nattestid for å hindre ukontrollerte overløp på dagtid. Når denne første arbeidsfasen er over og arbeidet med selve lukene og utskiftingen av dem kan starte, vil man igjen kunne slippe lokaltilsig og pålagt minste vannføring gjennom turbinene på Langfoss kraftverk. Det er vanskelig å beregne nøyaktig hvor lang tid arbeidet med revisjonstengselet vil ta og med det tidspunkt for når minste vannføringen igjen kan opprettholdes i resten av anleggsperioden. Tiltakshaver opplyser at man under normale værforhold må regne med en periode på 8-10 uker med reduksjon i minste vannføringen.

Nedstrøms Toke er vannstrengen sterkt påvirket av regulering gjennom 5 kraftverk hvor overvann og undervann danner mer eller mindre sammenhengende vannspeil. Redusert slipp av minste vannføring vil påvirke hele strekningen fra Dalsfoss dam og ned til sjøen. Lokaltilsiget nedstrøms dammen vil gradvis bidra mer til restvannføringen nedover vassdraget. På strekningen Dalsfoss-Tveitereidfoss er det et lokalt parti oppstrøms Tveitereid med en strykstrekning på ca 250 m med en høydeforskjell på ca 1,1 m. Her vil det i perioden uten slipp av minste vannføring, kun være lokaltilsiget som bidrar til vannføringen. I tilfelle en tørr sommer med svært redusert lokaltilsig, er det mulig å slippe på noe ekstra vann fra Dalsfoss dam (inntil ca 0,5 m³/s) som fanges opp ved den midlertidige dammen oppstrøms Langfoss dam og som slippes videre forbi anleggsområdet om natten.

Gjennom høringsuttalelsene påpeker Eikenes hyttegrendforening at det biologiske mangfoldet i vassdraget kan trues ved å unnlåte å tappe minste vannføring ut av Toke. Kragerøvassdragets Grunneierlag påpeker at der finnes noen drikkevannsforsyninger nedstrøms Dalsfoss som ikke må bli skadelidende og at det er ønskelig med noe vann tilførsel hele sommeren i alle fall nattestid i forhold til mulig avrenning fra tømmerlager som bør fortynnes. Grunneierlaget mener også at en mindre regulerings effekt i Tveitereidvann og Tyvand som følge av døgnmanøvrering av lokaltilsiget forbi den midlertidige dammen oppstrøms Langfoss, kan aksepteres sett opp mot den varige positive effekten av utvidelsen av Solumkreppa og flomsikringsarbeidet (se NVE-vedtak 201301837-5). Både Bamble og Kragerø kommuner minner om arbeidet med EUs vanndirektiv, der målet er et godt økologisk potensial i regulerte vassdrag.

NVE er i utgangspunktet restriktiv i forhold til avvik fra pålagt slipp av minste vannføring. Minste vannføring er som oftest satt for å ivareta biologisk mangfold og viktige brukerinteresser på regulerte vassdragsavsnitt. Ved full produksjon i kraftverkene vil ikke minste vannføringen bety noe fra

eller til i området rundt Langfoss. Under normale driftsforhold vil den pålagte minstevannføringen ($4 \text{ m}^3/\text{s}$), bidra til en viss vannutskifting på den aktuelle vassdragsstrengen dersom kraftverkene står. I dette tilfellet skal avvik i form av sterk reduksjon i minstevannføring, kombineres med stans i kraftverkene og nedtappet over og undervann ved Langfoss dam. Det blir dermed en strekning på ca 500 m både oppstrøms og nedstrøms dammen som vil få kun et lite gjenværende vannspeil i dypålen og hvor gjennomstrømningen blir svært redusert på dagtid i perioden det tar å bygge revisjonstengsel. Nattestid kan påregnes en vannføring på $2\text{--}3 \text{ m}^3/\text{s}$ for å slippe forbi oppsamlet lokaltilslut. Etter dette vil vannutskiftingen øke tilsvarende minstevannføringen på $4 \text{ m}^3/\text{s}$ til anleggsperioden er avsluttet, samtidig som overvann og undervann er nedtappet. NVE ser at dette blir en spesiell situasjon og stort avvik fra det som nå oppfattes som normal tilstand i denne del av vassdraget. Vi kan likevel ikke se at de eventuelle negative sidene i forhold til biologisk mangfold og brukerinteresser er så store at det vil få varige negative konsekvenser. Området mellom Langfoss og Vafoss har vært tappet ned ved flere tidligere anledninger. Området oppstrøms Langfoss til den nye midlertidige dammen som skal bygges ved Solumkreppa, har ikke vært nedtappet tidligere. Her vil det ifølge søknaden også være noe vann igjen i dypålen slik at eventuell fisk som er tilstede kan finne oppholdssteder. For brukerinteresser som kanopadling og fiske vil anleggsområdet fremstå som ubrukelig så lenge nedtappingen varer.

NVE ser det som svært viktig at eventuelle drikkevannsforsyninger ikke blir skadelidende og at tiltakshaver har et ansvar for at avbøtende tiltak blir ivarettatt om nødvendig. Det blir også svært viktig å opplyse allmennheten om planer og tidsbruk i god tid før en eventuell anleggsstart slik at lokale brukere kan finne alternative løsninger der det måtte være nødvendig.

4) Tappe ned elva oppstrøms og nedstrøms Langfoss kraftverk

Det søkes om å få tappe ned elva oppstrøms og nedstrøms Langfoss kraftverk slik at man kan komme til tunellen hvor flomlukene skal skiftes. Det finnes i dag ingen restriksjoner med hensyn på å holde seg innenfor en bestemt vannstand mellom dammene ved Dalsfoss, Langfoss og Vafoss. Normalsituasjonen vil være at inntaksdammene for kraftverkene holdes på et høyest mulig vannstands nivå for å oppnå størst mulig fallhøyde i forhold til kraftproduksjonen. Det er derfor bare unntaksvis at vannstanden blir senket i disse dammene og i tilfelle alltid i forbindelse med nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeider. Situasjonen vår/sommer 2014 vil være et nytt tilfelle av nødvendig vedlikeholdsarbeid i kombinasjon med flomsikring i vassdraget. Så lenge det forblir et lite vannspeil på den nedtappende strekningen og et minimum av vanngjennomstrømning i løpet av døgnet, ser ikke NVE noen vesentlige ulemper med å kunne tillate nedtapping i den angitte anleggsperioden.

Oppsummering

NVE ser på tiltaket med utskifting av flomluker ved dam Langfoss som et nødvendig vedlikeholdsarbeid i forhold til å ivareta flomsikkerheten i vassdraget. Arbeidet er komplisert og må nøye planlegges for å kunne gjennomføres under mest mulig sikre og forutsigbare arbeidsbetingelser. Skagerak Kraft har vurdert ulike perioder på året for gjennomføring og mener tiden etter vårflommen og utover sommeren vil være det beste tidspunkt på året. Største utfordring er å ha kontroll på vannføringen forbi anleggsområdet. For å få til dette er det søkt om å få avvike manøvreringsreglementet for Toke-magasinet på flere områder, noe som vil komme i konflikt med enkelte brukerinteresser i og rundt Toke. NVE vurderer konfliktnivået til å være moderat og at flere av mulige brukerkonflikter allerede er løst gjennom avtaler og ved avbøtende tiltak. NVE ser heller ingen store konflikter i forhold til naturmiljøet i Toke og nedenforliggende vassdragsavsnitt på bakgrunn av den foreskrevne måten vassdraget må manøvreres på i anleggsperioden. På denne bakgrunn har NVE funnet å kunne gi den nødvendige dispensasjon fra manøvreringsreglementet med gitte vilkår. Kriteriene for tillatelse etter § 25 i vannressursloven vurderes som oppfylt.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Skagerak Kraft AS kan avvike fra manøvreringsreglementet for Tokemagasinet i perioden 1. mai til 1. oktober 2014. I denne perioden kan Tokemagasinet tappes ned til kote 58,1 fram til 1. juni for deretter å fylles opp til HRV. Magasinet kan deretter tappes ned igjen til kote 58,1 og følge tilsvarende oppfylling til HRV (flere ganger) bestemt av tilsiget i den angitte perioden. Pålagt minstevannføring på 4 m³/s kan reduseres til nødvendig nivå i tiden 1. juni til 15. august, dvs. tidsperioden det tar å ferdigstille ny portal og revisjonstengsel ved dam Langfoss. Elva kan tappes ned oppstrøms og nedstrøms Langfoss kraftverk.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

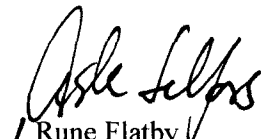
- Kravet til minstevannføring på tiltaksstrekningen skal overholdes i periodene før anleggstart og etter at arbeidet med ny portal og revisjonstengsel er ferdigstilt.
- Det skal føres egen protokoll over vannføringen på strekningen nedstrøms Dalsfoss dam i perioden med redusert slipp av minstevannføring.
- Alle vannførings- og vannstandsendringer skal skje med myke overganger.
- Det skal føres egen protokoll over vannstanden i Tokemagasinet i hele tidsrommet 1. mai til 1. oktober.
- Perioden med vannstand under laveste sommervannstand (kote 58,85) må gjøres så kort som mulig. Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingsplanen for Toke og en beskrivelse av prosjektet skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter.
- Skagerak Kraft AS må ta ansvar for en god og gjensidig kommunikasjon om vannstander i Tokemagasinet gjennom hele perioden med tillatelse til å avvike fra gjeldende manøvreringsreglement i forhold til turistbåten Tokedølen II og utøver av storrusefiske i Toke.
- Det skal utarbeides en plan som beskriver transport, håndtering av avfall, byggingen av fangdam og opprydding. Planen skal oversendes NVEs regionkontor som også skal ha beskjed når arbeidene er avsluttet.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Skagerak Kraft AS har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

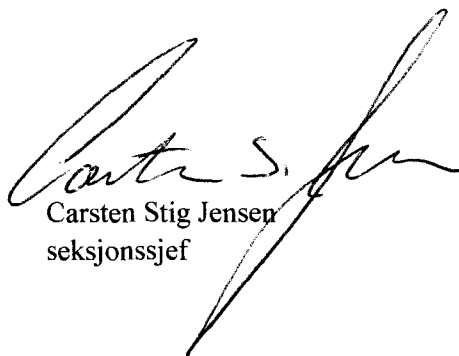
Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Kopi:

Bamble kommune, postboks 80, 3993 LANGESUND

Kragerø kommune, Postboks 128, 3791 KRAGERØ

Drangedal kommune, Gudbrandsv. 7, 3750 DRANGEDAL

Eikenes hyttegrendforening, v/ Stein Abrahamsen, Berganåsen 5, 3729 SKIEN

Drangedal Båtforening, Toke Vel, Tokedølen AS, v/ Jens E. Rudland, postboks 45, 3795 DRANGEDAL

Kragerøvassdragets Grunneierlag, Gjerdeveien 8, 3766 SANNIDAL

Tele-Tur AS, postboks 54, 3795 DRANGEDAL

Intern kopi: